

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 505/2014-71

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. decembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika vo veci

- sťažnosti J. K., zastúpeného obchodnou spoločnosťou AK H. I. F., spol. s r. o., Na vršku 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dušan Ivan, pre namietané porušenie základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014;

- sťažnosti J. K., zastúpeného obchodnou spoločnosťou AK H. I. F., spol. s r. o., Na vršku 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dušan Ivan, pre namietané porušenie základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014;

- sťažnosti M. B., zastúpeného obchodnou spoločnosťou AK H. I. F., spol. s r. o., Na vršku 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dušan Ivan, pre namietané

porušenie základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 21/2014 z 3. júna 2014;

- sťažnosti P. H., zastúpeného obchodnou spoločnosťou AK H. I. F., spol. s r. o., Na vršku 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dušan Ivan, pre namietané porušenie základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014,

- a sťažnosti P. M., zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Belicom, Štefánikova trieda 79, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. B. nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 p o r u š e n é n e b o l o .

2. Základné právo J. K., P. H. a P. M. nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 porušené bolo.

3. Základné právo J. K. nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014 porušené bolo.

4. Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 a sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014 zrušuje a veci vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia J. K., J. K. a P. H. v sume 540,29 € (slovom päťstoštyridsať eur a dvadsaťdeväť centov) na účet obchodnej spoločnosti AK H. I. F., spol. s r. o., Na víšku 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia P. M. v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet jeho advokáta JUDr. Miroslava Belicu, Štefánikova trieda 79, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. Sťažnostiam vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 505/2014 uzneseniami zo 6. augusta 2014, 9. septembra 2014 a 1. októbra 2014 spojil a prijal na ďalšie konanie sťažnosti J. K., J. K., M. B., P. H. a P. M.

(ďalej aj „sťažovatelia“), ktorými namietali porušenie základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014, sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 a sp. zn. 2 Tost 21/2014 z 3. júna 2014.

J. K. bol uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. Tp 44/2014 z 18. mája 2014 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 c) Trestného poriadku; tento súd zároveň rozhodol, že dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neukladá. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, ktorú najvyšší súd v senáte zloženom z predsedu Štefana Micháliku a zo sudcov Petra Hatalu a Daniela Hudáka uznesením sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol a jeho písomný sľub podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal.

J. K. bol uznesením špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 42/2014 zo 16. mája 2014 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 c) Trestného poriadku; tento súd zároveň rozhodol, že písomný sľub za nahradenie väzby obvineného podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijíma a že dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neukladá. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, ktorú najvyšší súd v senáte zloženom z predsedu Milana Karabína a zo sudcov Juraja Klimenta a Petra Szaba uznesením sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

M. B. bol uznesením špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 45/2014 z 20. mája 2014 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 c) Trestného poriadku; tento súd zároveň rozhodol, že písomný sľub za nahradenie väzby obvineného podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijíma a že dohľad probačného a mediačného úradníka

nad obvineným podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neukladá. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, ktorú najvyšší súd v senáte zloženom z predsedu Libora Duľu a zo sudcov Antona Jakubíka a Reného Štěpánika uznesením sp. zn. 2 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

P. H. bol uznesením špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 42/2014 zo 16. mája 2014 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 c) Trestného poriadku; tento súd zároveň rozhodol, že písomný sľub za nahradenie väzby obvineného podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijíma a že dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neukladá. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, ktorú najvyšší súd v senáte zloženom z predsedu Milana Karabína a zo sudcov Juraja Klimenta a Petra Szaba uznesením sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

P. M. bol uznesením špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 42/2014 zo 16. mája 2014 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku po tom, ako špecializovaný trestný súd podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal jeho písomný sľub na nahradenie väzby obvineného. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd v senáte zloženom z predsedu Milana Karabína a zo sudcov Juraja Klimenta a Petra Szaba uznesením sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tak, že ju zamietol.

Sťažovatelia vychádzajúc z ustanovenia čl. II ods. 6 Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2014 (ďalej len „rozvrh práce“) v sťažnostiach zhodne namietali, že o ich veciach mal rozhodovať predsedom trestnoprávneho kolégia určený jeden senát, a nie tri rôzne senáty, resp. že predseda trestnoprávneho kolégia mal rozhodnúť, ktorý senát tieto súvisiace veci vybaví. Súvislosť podľa ich názoru vyplýva:

„a) z opisu skutku tak, ako je uvedený v uznesení o vznesení obvinenia z 13. mája 2014, ČVS: PPZ-72/NKA-PZ-BA-2013;

b) zo spoločného trestného konania (§ 18 Trestného poriadku per analogiam) vedeného proti všetkým 26 obvineným pod jedným označením ČVS: PPZ 72/NKA-PZ-BA-2013;

c) z údajného spáchania trestných činov všetkými 26 obvinenými formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona;

d) z návrhu prokurátorky zo 16. mája 2014, v ktorom súčasne navrhuje vziať do väzby obvinených... Skutočnosť, že prokurátorka navrhla vziať obvineného... a obvineného... samostatnými návrhmi, je daná iba ich neskorším zadržaním z dôvodu ich pobytu mimo územia Slovenskej republiky.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom č. k. KP 4/2014-30 z 9. septembra 2014 vyjadrila podpredsedníčka najvyššieho súdu a uviedla:

«Nevznikol dôvod na použitie čl. II. ods. 6 Rozvrhu práce NS SR na rok 2014 (na ktoré ustanovenie poukazuje sťažovateľ) pri rozhodovaní o sťažnostiach proti samostatným uzneseniam, týkajúcim sa väzby rôznych obvinených v prípravnom konaní v tej istej trestnej veci.

Súvislosť viacerých vecí v takom prípade nie je daná, a to ani spoločným konaním proti viacerým obvineným, ani spoločným predmetom tohto trestného konania (skutkom). Nerozhodovalo sa totiž o vine (ako v prípade odvolacieho konania), ale o väzbe, resp. o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o vzatí do väzby.

O väzbe každého obvineného (spoluobvineného) sa rozhoduje samostatne a individuálne vo vzťahu k okolnostiam týkajúcich sa jeho osoby, pričom ide o procesnú otázku zabezpečenia osoby na účel trestného konania. Na rozdiel od hmotnoprávneho inštitútu spolupáchateľstva (§ 20 Trestného zákona), spolupáchateľstvo väzby neexistuje a väzba u spoluobvinených nie je na seba nijako viazaná. Nemožno teda konštatovať „súvislosť viacerých vecí“, ako ju vidí sťažovateľ.

Tak ako bolo možné o väzbe jednotlivých spoluobvinených rozhodnúť viacerými rozhodnutiami v prvom stupni, bolo možné o opravných prostriedkoch proti týmto rozhodnutiam rozhodnúť rôznymi senátmi, ktorým boli dotknuté veci pridelené náhodným výberom, teda v súlade so zákonom. Všetci konajúci sudcovia boli zákonnými sudcami v zmysle § 3 ods. 3 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Ani samotní sťažovatelia neuvádzajú, sudcovia ktorého senátu (2 Tost, 5 Tost alebo 6 Tost) boli zákonnými sudcami a ktorým bola teda ich osoba odňatá. Nie je prijateľný ani záver, že pri žiadnom z troch dotknutých rozhodnutí najvyššieho súdu zákonní sudcovia nerozhodovali.

Pri viacerých rozhodnutiach o väzbe rôznych osôb v tej istej trestnej veci vo fáze prípravného konania je postup, ktorý bol použitý, štandardný. Iným prípadom by bolo, keby sa u tej istej osoby súčasne rozhodovalo napr. jednak o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby, a jednak o sťažnosti proti samostatnému rozhodnutiu o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby, ktoré (rozhodnutia) sú navzájom podmienené.

Ani materiálne neboli práva obvinených nijako dotknuté, preto navrhujeme nevysloviť porušenie ich ústavných práv.»

Na predmetnom vyjadrení zotrval najvyšší súd aj v ďalších vyjadreniach č. k. KP 4/2014-30 z 22. septembra 2014 a č. k. KP 4/2014-30 z 15. októbra 2014.

J. K., J. K., M. B. a P. H. vo svojich stanoviskách k uvedeným vyjadreniam z 1. októbra 2014 a 13. októbra 2014 uviedli, že argumenty najvyššieho súdu neobstoja, pretože

„... spôsob rozhodovania Špecializovaného súdu v prvom stupni bol daný predovšetkým rôznymi časmi zatknutia jednotlivých obvinených a 24 hodinovou lehotou na ich dodanie Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica... a následne 48 hodinovou lehotou sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného súdu na rozhodnutie o väzbe...

Hoci jednotlivé sťažnosti boli predložené Najvyššiemu súdu ako samostatné veci, telefonickým dopytom nášho právneho zástupcu na Špecializovanom súde mu bolo oznámené, že všetky sťažnosti (sťažnosť...) boli týmto súdom odoslané Najvyššiemu súdu spoločne 25. mája 2014. Sme preto presvedčení, že z doručených sťažností ak nim pripojeného spisového materiálu bolo možné po ich doručení na Najvyšší súd identifikovať ich súvislosť...

Skutočnosť, že súvislosť vecí je daná iba v prípade rozhodovania o vine, nie o väzbe, z rozvrhu práce Najvyššieho súdu nevyplýva. Samotné znenie článku II. ods. 6 rozvrhu práce Najvyššieho súdu... nedefinuje ani konkrétny register, resp. registre, na ktoré sa toto znenie vzťahuje. Zahŕňa všetky registre všetkých kolégií Najvyššieho súdu, teda aj register Tost...

Nie je preto našou úlohou uvádzať, sudcovia ktorého senátu (2 Tost, 5 Tost alebo 6 Tost) boli v našom prípade zákonnými sudcami. Táto skutočnosť už ani nie je, vzhľadom na chýbajúce rozhodnutie predsedu trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu, zistiteľná. Platí len, že pri každom z troch rozhodnutí Najvyššieho súdu rozhodovali nezákonní sudcovia.“

P. M. vo svojom stanovisku z 30. októbra 2014 uviedol, že „k záveru prezentovanému Najvyšším súdom možno dôjsť len účelovým výkladom zákona bez akejkoľvek reflexie skutkového a právneho stavu“, preto na podanej sťažnosti zotrváva.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014, sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 a sp. zn. 2 Tost 21/2014 z 3. júna 2014.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06); ako aj sudcu, ktorému boli veci pridelené

z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 31 a nasl. Trestného poriadku alebo pre iné ďalšie dôvody (II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

Z uvedeného vyplýva, že ústavný princíp zákonného sudcu treba pokladať za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, ktorá na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred stanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený – pre rôzne dôvody a rozličné účely – výber súdov a sudcov „ad hoc“.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. mája 2000).

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Podľa § 3 ods. 10 zákona o súdoch súdy sú povinné používať pri výkone súdnictva, najmä pri pridelovaní a prerozdeľovaní vecí, vedení súdnych registrov a vyhotovovaní rozhodnutí a iných písomností programové a technické prostriedky schválené Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí...

Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

Podľa čl. II ods. 1 rozvrhu práce ak osobitný predpis alebo tento rozvrh práce neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom (ďalej len „aplikácia“) tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

Podľa čl. II ods. 2 rozvrhu práce rozdelenie práce medzi jednotlivé senáty kolégií najvyššieho súdu je uvedené v osobitnej časti rozvrhu práce.

Podľa čl. II ods. 6 rozvrhu práce v prípadoch, v ktorých je daná súvislosť viacerých vecí zapísaných v rovnakom registri, rozhodne predseda kolégia, ktorý senát vybaví súvisiace veci.

Z osobitnej časti rozvrhu práce vyplýva, že do registra Tost sa zapisujú sťažnosti proti rozhodnutiam krajských súdov v trestných veciach, ak tieto súdy rozhodovali v prvom stupni; register sa vedie v elektronickej podobe.

Namietané porušenie práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru vidia sťažovatelia v tom, že v ich „*súvisiacich veciach*“ nebol dodržaný postup podľa čl. II ods. 6 rozvrhu práce, pretože o nich nerozhodol predsedom trestnoprávneho kolégia určený jeden senát, ale tri rôzne senáty. Súvislosť vecí podľa ich názoru vyplýva už z prípravného konania, keď vydaním (jedného) uznesenia bolo sťažovateľom (ako aj ďalším osobám) vznesené obvinenie, na základe ktorého boli následne podané návrhy na ich vzatie do väzby (bližšie pozri I. časť odôvodnenia tohto nálezu).

Najvyšší súd naopak tvrdí, že sťažovateľmi uvádzané dôvody súvislosť vecí nezakladajú, a teda v ich veciach nebol dôvod na aplikáciu citovaného článku rozvrhu práce.

Ústavný súd konštatuje, že rešpektovanie ústavného princípu zákonného sudcu je premietnuté aj do požiadavky, aby jednotlivé ustanovenia rozvrhu práce neboli vnímané izolovane, ale okrem spojitosti s jeho ďalšími ustanoveniami aj s relevantnými ustanoveniami zákona o súdoch, Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 291/2006 Z. z. (ďalej len „rokovací poriadok“) a Registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaného v zmysle zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „registratúrny poriadok“).

V intenciách uvedeného ústavný súd preskúmal aj opodstatnenosť námietok sťažovateľov a zistil, že rozvrh práce bol vydaný v zmysle zákona o súdoch a rokovacieho poriadku. Článok II ods. 6 rozvrhu práce možno chápať ako osobitné ustanovenie vo vzťahu k čl. II ods. 1, avšak zároveň je nutné konštatovať, že tento článok neobsahuje bližšiu konkretizáciu toho, v čom má spočívať „súvislosť viacerých vecí zapísaných v rovnakom registri“, ako podmienku, na základe ktorej „predseda kolégia rozhodne, ktorý senát vybaví súvisiace veci“. Preto v situácii, keď ani najvyšší súd vo svojich vyjadreniach k sťažnostiam túto súvislosť, resp. účel ustanovenia čl. II ods. 6 rozvrhu práce neozrejmil, je nutné prisvedčiť tomu, že sťažovateľmi prezentovaná námietka má svoje logické opodstatnenie.

Z vyžiadaných spisov najvyššieho súdu vyplýva, že 29. mája 2014:

- o 13:14:02 h bol prijatý návrh na začatie konania v trestnej veci M. B., ktorý bol náhodným výberom pomocou aplikácie zapísaný do registra 2 Tost pod sp. zn. 2 Tost 21/2014;

- o 13:21:03 h bol prijatý návrh na začatie konania v trestnej veci J. K. a spol. (t. j. okrem iných aj P. H., J. K. a P. M.), ktorý bol náhodným výberom pomocou aplikácie zapísaný do registra 5 Tost pod sp. zn. 5 Tost 21/2014;

- o 13:31:14 h bol prijatý návrh na začatie konania v trestnej veci J. K., ktorý bol náhodným výberom pomocou aplikácie zapísaný do registra 6 Tost pod sp. zn. 6 Tost 21/2014.

Podateľňou najvyššieho súdu bolo lustráciou v každej z uvedených vecí zistené, že „*nijaký spis nepredchádza*“.

Po pridelení vecí do jednotlivých senátov a určení jednotlivých sudcov spravodajcov tieto v zložení citovanom v I. časti tohto nálezu sťažnosti sťažovateľov zamietli.

Ako z uvedeného vyplýva, v prípade M. B., ktorého vec bola ako prvá zapísaná do registra Tost, bola podmienka náhodného pridelenia veci pomocou aplikácie dodržaná, a teda k porušeniu jeho základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 nemohlo dôjsť, preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

Inak to je v prípade ďalších sťažovateľov – J. K., P. H., P. M. a J. K., kde najvyšší súd nedostatočne skúmal možnú súvislosť so skôr zapísanou vecou M. B., a teda nepostupoval podľa čl. II ods. 6 rozvrhu práce, čím v konečnom dôsledku o nimi podaných opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam o väzbe rozhodol súd, resp. senáty najvyššieho súdu, ktoré neboli obsadené zákonným spôsobom. Keďže takýto postup je nezlučiteľný

s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd vyslovil porušenie označených práv týchto sťažovateľov uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 21/2014 z 3. júna 2014 a sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014 (body 2 a 3 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na tento záver bolo namieste uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu k týmto sťažovateľom podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde) zrušiť a veci mu vrátiť na ďalšie konanie, ako to vyplýva z bodu 4 výroku tohto nálezu. Úlohou najvyššieho súdu v ďalšom konaní bude veci týchto sťažovateľov opätovne prerokovať a rozhodnúť o nich v súlade so zmyslom a obsahom označených práv pri rešpektovaní právneho názoru ústavného súdu vysloveného v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

V súvislosti s návrhmi sťažovateľov na ich prepustenie z väzby na slobodu ústavný súd konštatuje, že problematika zákonnosti vzatia a držania sťažovateľov vo väzbe patrí do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, preto vychádzajúc z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnostiam v tejto časti nevyhovel (bod 7 výroku nálezu).

III.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Rozhodovanie o návrhu M. B. na náhradu trov konania bolo vzhľadom na výsledok tohto konania bezpredmetné.

Právny zástupca J. K., J. K. a P. H. v sťažnostiach zo 4. júla 2014 vyčíslil trovy konania u každého z nich osobitne na sumu 340,90 € pozostávajúcu z odmeny za dva úkony právnej služby v sume po 134 € a z dvoch režijných paušálov v sume po 8,04 € plus 20 % DPH, čo celkovo predstavuje sumu 1 022,70 €.

Ústavný súd J. K., J. K. a P. H. priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti) a dva režijné paušály v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) urobené v roku 2014, pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť u troch sťažovateľov o 50 %, pretože ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Trovy právneho zastúpenia troch sťažovateľov tak predstavujú celkovú sumu 720,38 € $[(67 \times 2) + (8,04 \times 2) \times 3 \text{ osoby} = 450,24 + 20 \% \text{ DPH} = 540,29]$, ktorú zaviazal uhradiť najvyšší súd (bod 5 výroku nálezu).

Právny zástupca P. M. v sťažnosti zo 17. júla 2014 vyčíslil trovy konania celkovou sumou 284,08 € pozostávajúcou z odmeny za dva úkony právnej služby v sume po 134 € a z dvoch režijných paušálov po 8,04 €. Keďže náhrada trov právneho zastúpenia vypočítaná právnym zástupcom P. M. zodpovedá výpočtu ústavného súdu v zmysle vyhlášky, zaviazal na jej úhradu najvyšší súd (bod 6 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 9. decembra 2014